

I- İPTAL İSTEMİNİN GEREKÇESİ:

15.7.1994 günlü dava dilekçesinin gerekçe bölümünde aynen şöyle denilmektedir:

“Özelleştirme uygulamalarının düzenlenmesi ile özelleştirme sonucunda doğabilecek istihdamla ilgili sorunların çözümlenmesine ilişkin kanun hükmünde kararnameler çıkarılması amacıyla yetki verilmesine dair 5.5.1994 tarihli ve 3987 sayılı Kanun Yüksek Mahkemenizce Anayasa’ya aykırı bulunarak iptal edilmiştir.

3987 sayılı Yetki Kanunu'nun yürürlüğe girmesinden bu yana muhtelif konularda 530, 531, 532, 533 ve 546 sayılı olmak üzere 5 adet Kanun Hükmünde Kararname yürürlüğe konulmuş bulunmaktadır. Ancak bu Kanun Hükmünde Kararnamelerin çıkarılmasına mesnet teşkil eden 3987 sayılı Yetki Kanunu'nun iptal edilmiş olması her şeyden önce mezkur Kanun Hükmünde Kararnameleri hukuki ve anayasal dayanaktan yoksun hâle getirmiştir.

Sadece bu sebeple dahi Yüksek Mahkemenizin bu alandaki müesses kararları da dikkate alındığında 546 sayılı ”5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu, 29.2.1984 tarihli ve 2983 sayılı, 28.5.1986 tarihli ve 3291 sayılı Kanunlar ile 190 sayılı Genel Kadro Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması ve 30.5.1994 tarihli ve 531 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname”nin 1, 2, 4, 5, 6 ve 7. maddelerinin de iptali gerektiği düşünülmektedir. Kaldı ki 546 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin söz konusu maddeleri Anayasa’nın 2, 6, 7, 8, 10, 11, 48, 49, 87, 91, 138, 153, 161 ve 163 maddelerine de aykırı bulunmaktadır.

Zira Bakanlar Kurulu (Hükümet), Yüksek Mahkemenizce daha önce iptal edilmiş bulunan 24.6.1993 tarihli ve 3911 sayılı Yetki Kanunu’nu bu defa 5.5.1994 gün ve 3987, 18.5.1994 gün ve 3990, 1.6.1994 ve 3991 ve 16.6.1994 gün ve 4004 sayılı Yetki Kanunlarıyla yeniden düzenleyerek yasama organını devre dışı bırakmak suretiyle Anayasa’nın 6. maddesindeki egemenliğin kullanılması esaslarını ihlal ederek Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkilerini devralma yoluna girmiştir. Bu tutumu Anayasa’nın 2. maddesindeki hukuk devleti, 7, 8 ve 9. maddelerindeki kuvvetler ayrılığı ve yetkilerin devredilemeyeceği, 6. maddesindeki egemenlik haklarının devredilemeyeceği ilkeleriyle bağdaştırmak mümkün görülmemektedir.

Keza Anayasa’nın söz konusu maddeleri muvacehesinde 87. maddesine göre kanun koyma yetkisi Türkiye Büyük Millet Meclisine aittir. Her ne kadar Anayasa’nın 87. maddesinde Bakanlar Kuruluna kanun gücünde kararname çıkarma yetkisinin verilebileceği öngörülmüş ise de 91. maddesi de bunun çerçevesini ve şartlarını koymuştur. 138 ve 153. Maddeleri de yargı kararlarının yürütme ve yargı organlarıyla idari makamlarını bağlayıcı nitelik taşıdığını ve uyulmasının zorunlu olduğunu hükme bağlamıştır.

Nitekim 3987 ve 3990 sayılı Yetki Kanunları bu ana hükümler ve kurallar gözönünde bulundurularak iptal edilmiş ve 546 sayılı Kanun Hükmünde Kararname de hukuki dayanaktan yoksun hâle gelmiştir.

Bu genel açıklamalar muvacehesinde;

1- Anayasa'nın 2, 6, 7 ve 8. maddelerine aykırılık:

Anayasa'nın 2. maddesi, "Türkiye Cumhuriyeti bir hukuk devletidir." hükmünü taşımakla Cumhuriyetimizin temel ilkelerinden birisinin de hukukun üstünlüğü ilkesini kabul etmiş ve bu düzenlemenin bir gereği olarak 6. maddesiyle "... egemenliğin kullanılması, hiçbir surette hiçbir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılamaz. Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasa'dan almayan bir devlet yetkisi kullanamaz"; 7. maddesi "Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindir. Bu yetki devredilemez."; Yürütme görevini düzenleyen 8. maddesi de "Yürütme yetkisi ve görevi, ... Anayasa ve Kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir." hüküm ve kurallarıyla kuvvetler ayrılığı ilkesini kabul etmiştir.

Dava konusu 546 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, müstenidatı olan 3987 sayılı Yetki Kanunu'nun, Anayasa'nın başta yukarıda sayılan Anayasa kuralları olmak üzere muhtelif maddelerine aykırılığı sebebiyle iptal edilmekle hukuki dayanaktan yoksun olmakla birlikte, tamamen yürütmenin, yasama organının görevlerine müdahale niteliğini de taşımakla Anayasa'nın 2, 6, 7 ve 8. maddelerindeki kurallara aykırı olduğu düşünülmektedir.

2- Anayasa'nın 10. Maddesine Aykırılık:

Bilindiği üzere Anayasa'nın 10. maddesi, herkesin herhangi bir sebeple ayırım yapılmaksızın kanun önünde eşitliğini düzenlemekle birlikte hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamayacağı kuralını öngörmektedir. Oysa dava konusu 546 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yapılan düzenlemelerin devlet memuru statüsünde olup T.C. Emekli Sandığına tabi personelden bazılarının ve özelleştirmesi yapılacak olan kuruluşlarda çalışanların kanunların öngördüğü genel yaş şartına bakılmaksızın resen emekliye sevk edilebileceğini düzenlemekle Anayasa'nın 10. maddesindeki eşitlik ilkesine aykırılık teşkil etmekle birlikte subjektif uygulamaya da açık bir düzenleme olması sebebiyle objektif hukuk kurallarına da aykırı olduğu düşünülmektedir.

3- Anayasa'nın 11. Maddesine Aykırılık:

Dava konusu 546 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, istihsaline yetki veren 3987 sayılı Kanun Yüksek Mahkemenizce iptal edilmiş olmakla hukuki ve Anayasal dayanaktan yoksun kalmıştır. Anayasa'nın bütün kurallarının, yasamayı, yürütmeyi ve idare makamlarını bağlayıcı niteliği karşısında kaynağını Anayasa ve Anayasa'ya uygun bir yetki kanunundan almayan 546 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Anayasa'nın 11. maddesindeki kurala aykırılığı şüphesiz mütalaa edilmektedir.

4- Anayasa'nın 48 ve 49. Maddelerine Aykırılık:

Anayasa'nın 18. maddesine göre hiçbir kimse zorla çalıştırılmayacağı gibi 48 ve 49. maddeleri de herkesin dilediği alanda çalışma ve sözleşme hürriyetine sahip bulunduğunu ve yine herkesin çalışma hak ve ödevine ilişkin genel kuralları vazetmiştir. Kamu kurum ve kuruluşlarında Devlet memuru statüsünde çalışan ve dolayısıyla da T.C. Emekli Sandığının iştirakçisi durumunda olanların ayırım yapılmaksızın 65 yaşına kadar çalışabileceklerini öngören genel düzenlemeye istisna olarak özelleştirme kapsamında bulunan kuruluşlarda çalışanların 55 yaşında istekleri dışında resen emekliye sevk edilmelerine imkan verecek bir düzenleme getiren 546 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin bu hükmü Anayasanın 10. maddesindeki eşitlik kuralına olduğu kadar 48 ve 49. maddesine ifadesini bulan çalışma hak ve hürriyetine de aykırı hükümler taşımaktadır.

5- Anayasanın 87 ve 91. Maddelerine Aykırılık:

Anayasa'nın 6, 7, 8 ve 9. maddelerinde ifadesini bulan kuvvetler ayrılığı ilkesinin bir gereği olarak Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkilerine ilişkin 87. maddesi kanun koymak yetki ve görevini münhasıran yasama organına tevdi etmiştir. Her ne kadar bu madde içerisinde, Bakanlar Kuruluna belı konularda ve sınırları da çizilmek suretiyle Kanun Hükmünde Kararname çıkartma yetkisinin verilebileceğı de öngörölmüş ise de hiçbir zaman ve surette bu yetkinin yetki devri anlamını taşımayacağı da yine Anayasa'nın 91. maddesindeki kurallarla Yüksek Mahkemenizin bu konudaki müesses kararları dolayısıyla yerleşmiş yargı kararlarının gereğidir.

Dava konusu 546 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, Anayasa'nın bu açık hükümleriyle birlikte 11, 138 ve 153. maddeleri açısından değerlendirildiğinde Anayasa'nın 87 ve 91. maddelerine aykırılığı şüpheşizdir.

6- Anayasa'nın 138 ve 153. Maddelerine Aykırılık:

Gerek Anayasa'nın 138. maddesindeki "yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare mahkeme kararlarını hiç bir surette değıştirenmez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez." kuralı ve gerekse 153. maddesinde ifadesini bulan kanun veya kanun hükmünde kararnamelerin iptal kararlarının yayımlandığı gün yürürlükten kalkacağı ve Anayasa Mahkemesi kararlarının bağlayıcılığı kuralı karşısında müstenidatı olan 3987 sayılı Yetki Kanunu'nun iptal edilmiş olması sebebiyle kanuni dayanaktan yoksun kalan 546 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin istihsal edilmiş olması Anayasa'nın 2, 6, 7, 8, 87 ve 91. maddeleri muvacehesinde hem bu maddelere ve hem de yine Anayasa'nın 138 ve 153. maddelerine aykırılık oluşturduğu düşünölmektedir.

7- Anayasa'nın 161 ve 163. Maddelerine Aykırılık:

Anayasa'nın 161. maddesinde devletin ve kamu iktisadi teşebbüsleri dışındaki kamu tüzel kişilerinin harcamaları yıllık bütçelerle yapılır hükmünü amir bulunmaktadır. Bu kuruluşların bütçe dışı harcama yapmaları mümkün olmadığı gibi bütçe limitlerini aşan tasarruflarda bulunmaları mümkün değildir. Aksine bir uygulama Anayasa'nın bu kuralına aykırılığı teşkil eder. 163. maddesinde de genel ve katma bütçeli kuruluşların bütçelerinde gösterilen ödeneklerin harcama sınırlarını gösterdiği ve harcanabilecek ödenek miktarının aşılabileceğine dair bütçelere hüküm konulamayacağı gibi Bakanlar Kuruluna da bu yönde Kanun Hükmünde Kararname çıkarma yetkisinin verilemeyeceğı öngörölmektedir. Oysa dava konusu 546 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 20.000 adet kadro ihdas edilmek suretiyle Bütçe Kanun'da öngörölen ödenek limitleri aşılmakla keza Anayasa'nın 163. maddesine de aykırılık söz konusudur.

Bütün bu sebeplerle 5.5.1994 tarihli ve 3987 sayılı Yetki Kanunu'na dayanılarak çıkarılan 546 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 1, 2, 4, 5, 6 ve 7. maddeleri, mesnedi bulunan söz konusu Yetki Kanunu'nun iptal edilmiş olması dolayısıyla kanuni dayanaktan yoksun bulunması yanında yasama organının yetkisinin gasbı niteliğinde olması ve Anayasa'nın 2, 6, 7, 8, 10, 11, 48, 49, 87, 91, 138, 153, 161, 163. maddelerine de aykırı olmakla iptali gerekmektedir.

Sonuç ve İstem : Gerek Yüksek Mahkemenizce Anayasa'ya aykırı bulunarak iptal edilmiş bulunan 5.5.1994 tarihli ve 3987 sayılı Yetki Kanununa istinaden Bakanlar Kurulunca istihsal olunan 546 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin hukuki ve anayasal dayanaktan yoksun bulunması ve gerekse taşıdığı hükümler itibarıyla Anayasa'nın 2, 6, 7, 8, 10, 11, 48, 49,

Esas Sayısı: 1994/67

Karar Sayısı: 1994/64

87, 91, 138, 153, 161 ve 163. maddelerine aykırılığı dolayısıyla 7 Temmuz 1994 gün ve mükerrer 21983 sayılı Resmî Gazete ile yayımlanan 546 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 1, 2, 4, 5, 6 ve 7. maddelerinin;

1- Yürütmesinin durdurulması,

2- İptal gerekçelerimiz bölümünde açıklanan sebeplerle iptali,

talebinden ibaret olup Ana Muhalefet Partisi, Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu adına bu istikamette karar verilmesini arz ve talep ederim.